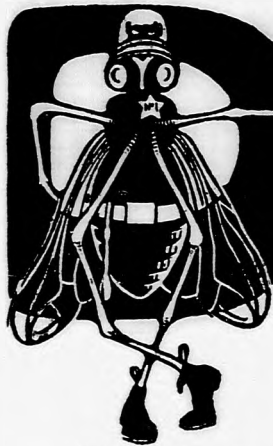

VOL. 21 ÉV.

14. SZÁM.

DETROIT, MICH.

DONGÓ

1060—25 STREET, DETROIT, MICH.

ÁRA EGY ÉV ~~...~~ TEG DOLLÁR 1923 július 15

— Most már dolgozzanak az urak, a fene egye meg a finom bőrüket.

Feltámadás

Irtó TÉREY SÁNDOR.

*Költök, ti század lelkét keltők,
miért e csüggedt hallgatás?
Oh, arcuk mind homályba rejtők,
hogy könnyük meg ne lássa más.
Allunk az élet hegyfokára,
világgal egy testvérszívek,
— ma lenézett, szegény nép bárdja,
dalolni, jaj, ma nincs kinek.*

*A bitoló véres eszmákkal
testünk-lelkünkön áttapos,
s mi marjuk egymást! Néma váadal
üzen ránk Ott, Hernád, Maros.
Mint gazda, akinek vetését
ég verte s most pusztítani kezd
— posva megmaradt keréssét...
— Uristen, miért tetted ezt?*

*Nincs ország és nincs szemérem,
magyar magyart átkoz s elád,
felbuggyan minden, ami szégyen,
harsog gyűlölködőn a vád.
Láttam, mosolyra hogy torzultak
a hosszú mérges ráncai,
nemes csuklók hogy kimarjultak
töletek, fogság láncai!*

*Elég, elég a szörnyű képből...
Markolja csontom már a lúz,
Kergeitek árnyak a sötétből?
Fejem fölött égett a ház,
Betegen, bánán, elhagyatva
rám is sütött a gyáva vád,
de maradjak bár egymagamra,
"ha későn, csonkán, csak tovább!"*

*Táltosaid jós lelke száll meg,
mint ki mély sírba rejtezett,
idő, futó idő, oh állj meg,
hadd lássam izzó lelkedet.
De sok a sír, kevés az ember,
ne bánj, ha guny, közöny ha vár rád,
Költő! csak fudd szent gerjelemmel
a Feltámadás trombitáját!*

Mutatvány a "Feltámadás"
című kötetből.)

KISHIRDETÉSEK

Magyar temetkező vállalat, Csieső és társa, jó pénzért az elevenek temetését is elvállalja.

Dr. Ó. Lőfi, magyar fogorvos. Mindenféle tallér huzás fájdalom mentesen garatálva.

Ügyes bányászok esakánnyal és löszerral felszerelve jelentkezzenek, mivel a Dongó hátralékosaitól a betegeket kell napfényre hozni.

Jóraivaló magyar embereket keresünk az öreg Dongó nyavalyájának a potyáolvasók közti terjesztésére.

Vegyes hírek

Rockefeller, az "olajkirály", születésnapján 75 centet osztott ki a gyerekek között. Vénységére kezd könnyelmű lenni az "olajkirály".

Julius 4-ét elég "békésen" ülték meg az Egyesült Államokban. Mindössze csak harmincan haltak meg a nemzeti ünnep tiszteletére.

Dempsey, az öklöző bajnok, esekély 300 ezer dollárt kapott egy kis verekedésért. Ugylátszik, hogy ebben a híres civilizált világban az öklöz százszorta beesebb az észnél.

Montana-ban bezártak egy bankot, mert esődbe ment a Dempsey-Gibbons öklözés finanszírozásában. Az irodalom finanszírozása miatt eddig egyetlen bankot se zártak be Amerikában.

Az öreg Dongót 48-ik születésnapja alkalmából ünnepélyesen üdvözölték a legyek, szunyogok, darazsak, dongók, tücskök és éneklő kabócák.

Lausanne-ban a törökök újból megmutatták a foguk fehéret és a török foguk láttára beadták derekukat a nagyhatalmak, mert a "beteg ember" nagyon jól tud harapni.

Georgia államban is megmutatták már a "szárazságot", de nem is esoda, mert már a kigyók se tartják érdemesnek a harapást.

Gary ur, az acéltruszt elnöke kijelentette, hogy ezután megszűnnek majd a 12 órás munkanapok, mert jönnek az új bevándorlók. Hát nincs szíve Gary urnak?!

Angliában mindegyre erősebb az óhaj, hogy külön tárgyaljon Anglia a németekkel. Ha ez bekövetkezik, úgy a versaillesi békének elhuzhatják a "széna-szalma" kezdetű nótát.

Vas András abban a reményben kopogtat az amerikai magyarok ajtaján, hogy a szívük nincs vasból.

Megbízható

— ügyes —

embereket keresünk

minden magyar lakta helyen, akik hajlandók a

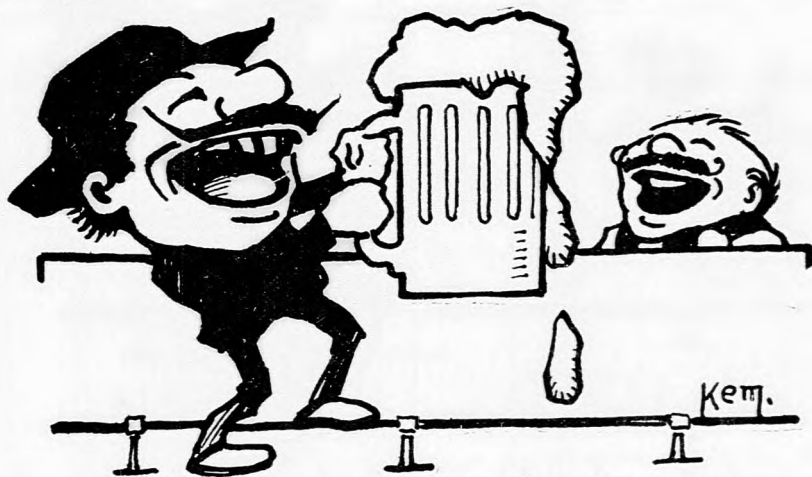
Vas András

című nagyszerű könyv terjesztésére, illetőleg eladására.

Csakis olyanok jelentkezzenek, akik **komolyan** veszik a dolgot és akik **szép kerestetre** akarnak szert tenni.

Jelentkezzenek mielőbb a következő címre:

Dongó
1060—25 St.
Detroit, Mich.

VIDÉKI KRÓNIKA

EASTON-ban nagy piknik volt és a mulató bodik úgy beszédtek a holdvilágból, hogy hábornsdit akartak játszani. Az egyik bodi le akarta őket eszen-desíteni és pedig úgy, hogy juhász kutya módjára harapni kezdte a bodikat. Erre azután valaki úgy beleharapott a harapós bodi karjába, hogy a doktornak is akadt dolga.

A "szidiszájdí" betyár burdos megunta a magános életet és elhatározta, hogy megnősül. Elment tehát New Yorkba és hozott is egy misziszt. Mikor a többi bodik észrevették, hogy új menyecske került a házhoz, hát felvonultak az "aptészre" és el akarták jární a menyecskével a menyasszony-táncot. Szörnyű nagy lármát csaptak a bodik, a kik egyre kiabáltak, hogy "mi förszt, mi nekszt", de a nagy lármára figyelmes lett az alul lakó házigazda és fölment az "aptészre." A bodik és a menyasszony egytől-egyig ködmönlevesek voltak ebben a száraz világban s a házigazda komaságot akart rendezni, amitől a bodik úgy megijedtek, hogy hamarosan szétrepültek, a menyasszonyt pedig kutyaforponon küldték vissza New Yorkba a nagybotosok.

Trentonból átrándultak a bodik egy kis "gud tájmra" New Brunswickra. Össze is keveredtek az ottani bodikkal és hamarosan kártyázás lett a barátkozásból. Két trentoni bodinak nem tettett a kártyázás, kimentek tehát sétálni és a kalapjukat az "otomobil"-on hagyták. A sétáló bodik valahová nagyon jól betaláltak, mert csak úgy reggel felé mentek vissza s miután a többi bodik nem győzték elővárni, hát szépen elzónáltak haza és otthagyták a két bodit kalap nélkül. A hoppon maradt bodik azután kalap nélkül szégyenkezve mentek vissza Trentonba vonaton. Azóta nem tanácsos előtük a sétát emlegetni.

Az alliancei miszisz annyira várta a julius negyedikét, hogy már három nappal a nagy ünnepe előtt lefordult az "aptészről" paplanostól együtt a "dantsészre". Már attól tartottak, hogy ott fogja bevárni a "förgyulájt", de szerencsére a miszisz sietett a fordulással és így fel is épült annyira, hogy résztvehetett a julius negyedik pikniken, ahol el is járta a kállai kettőst.

A "Dongó" képviselői

AURORA, ILL.: Fodor K. József.
 ALPHA, N. J.: Márton József.
 AKRON, O.: Prack János.
 AKRON ÉS KÖRNYÉKE: Tóth Sándor.
 ALLENTOWN, PA.: Dravetz József.
 ALLIANCE, O.: Szabó Károly.
 BUFFALO, N. Y.: Naményi B. L.
 BEAVERFALLS, PA.: Prékop István.
 BETHLEHEM, PA.: Nagy József.
 BRIDGEPORT, CONN.: Rakatzky Mihály.
 BARBERTON, O.: Gáspár István.
 CLEVELAND, O.: Bazsó András; West Side: Kovách József.
 CHICAGO, ILL.: Laky Béla.
 COLUMBUS, O.: Keczán Sándorné.
 E. CHICAGO, IND.: Naményi J. K.
 CANADA: Nógrády Imre.
 DAYTON, O.: Bartos J. János.
 DUQUESNE, PA.: Sáros M. J.
 DANTE, VA.: Szabó István.
 DAISYTOWN, PA.: Kocsis István.
 EASTON, PA.: Beretsky Lajos.
 FREDERICKTOWN, PA.: Szopó Ferenc.
 GARY, W. VA.: Kotrocó L. György.
 HOMESTEAD, PA.: Nagy József.
 JOHNSTON CITY, ILL.: Légrády János.
 KALAMAZOO, MICH.: Bodnár Pál.
 LEECHBURG, PA.: Takács András.
 LORAIN, O.: Simon András.
 MT. CARMEL, PA. és környéke: Marosi György.
 MILWAUKEE, WIS.: Kácsor Sándor.
 MUSKOGON HEIGHTS, MICH.: Skrivaneck Ferenc.
 MCKEESPORT, PA.: Lukács András.
 NEW YORK: Demeter K. József.
 NORTHAMPTON, PA.: Bindics István.
 PHILADELPHIA, Pa.: Vöneli Imre.
 PALMERTON, PA.: Vörösmarty János.
 PEEKSKILL, N. Y.: Andorka Kálmán.
 PINEY FORK, O.: Vajda Sándor.
 PASSAIC, N. J.: Tóth Pál.
 PERTH AMBOY, N. J.: Orvez Imre.
 RACINE, WIS.: Buzogány Péter.
 ROEBLING, N. J.: Agócs József.
 RANKIN, PA.: Belenszky János.
 RICHMOND, IND.: Jakab Ferenc.
 SOUTH BEND, IND.: Rudik J.
 SCRANTON, PA.: Szabad Ferenc.
 ST. CLAIRSVILLE, O.: Kovách János.
 TOLEDO, O.: Horváth András.
 TRENTON, N. J.: Oláh Mihály.
 TONAWANDA, N. Y.: Szeles Sándor.
 UNIONTOWN, PA.: Nagy János.
 VINTONDALE, PA.: Gribóczky Lajos.
 WELCH, W. VA.: Guttman A.
 WILLINGFORD, CONN.: Bényei Sándor.
 WHITMANS, W. VA.: Nagy Miklós.
 WISCONSIN ALLAM: Habram György.
 YOUNGSTOWN, O.: Mihók Sándor.
 YONKERS, N. Y.: Kovács András.
 ZEIGLER, ILL.: Handó Kálmán.

A Szabad Szó

az óhazabeli újságok közül a legjobban elterjedt néplap az amerikai magyarság közt.
 Szerkesztője MEZŐFI VILMOS, volt országgyűlési képviselő

A Szabad Szó

előzetési ára egész esztendőre 2 dollár. Az újságon kívül minden amerikai magyar előfizető 18 féle könyv és kép ajándékot kap postafordultával. A könyv ajándékok közt kiválik Petőfi Sándor jubileumi kiadása összes költeményeinek könyve. — Madách Imre "Ember tragédiája" című műve és Kossuth Lajos vaskos emlék-albuma. Mutatványszámot készséggel küld a lap kiadóhivatala VII., BOSNYÁK-UTCA 1/b. SZÁM BUDAPEST.

Még újabb 30 napig

VAGYIS EGY ÁLLÓ HÓNAPIG

egy szép könyvet

KAPNAK A DONGÓNÁL MINDAZOK AZ
ELŐFIZETŐK

teljesen ingyen

akik beküldik az előfizetést egy esztendőre és mellékelnek a
a 3 beteghez

csekély 5 centet

A POSTAI KÖLTSÉGEKRE ÉS CSOMAGOLÁSRA.

A D O N G Ó

CIME:

1060—25th St., Detroit, Mich.

Muffol Miska

FŐBURDOS SZAVALATAI

FÖRGYULAJKOR megint sok vót a halott meg a zégett ember a lövődözéstül. De hát nem is csuda, mer hogy belongsába lövődöznek a zemberek. Én is lövődöztem, de azér kutya bajom sincs, de hát én aszt tartom, hogy ésszel-mésszel meszelik a falat.

A kulpmonti görli meg elment sétálni a közeli városba oszt a főuccán épen a rusin pap előtt ment, mikor a pap el akart indulni a zautójával oszt intett a zuccán jádcó minisztráns gyereknek, hogy újjön fel. A görli aszt gondolta, hogy neki integet a pap, hát fel is ült szépen oszt ugy begyeskedett, akárcsak egy geróf kisasszony. Indulás előtt a pap hátra nézett oszt meglátta a görlit, akitül megkérdeszte, hogy hová akar menni. A görli aszonta, hogy Kulpmontra igyekszik. Erre oszt a pap odaszólt, hogy ő meg Mt. Kármelre mén, hát csak szájjon le, mer ugyse ötet hitta, de a ministránst. Hát le is szállt a görli, oszt azóta nincs kedve a rájdelásra.

Oszt hogy kutya meleg vót Detrojitiba, hát kimentem a szigetre, aki a Detrojít liverbe van oszt Belájnak hívik. Hát elég hives lett vóna, mikor a nap lement, de akkor meg igen csiptek a szunyogok. Nem is csuda, hogy minden bokor mozgott, mer aki a bokor alá fekütt, hát mindég vakarózott. No, de azér eszembe lyutott a régi nóta, aki aszondi, hogy "ni-ni-ni-ni, mi mozog a zöd leveles bokorba."

No de elég ebbül ennyi. Ijjen nyári melegbe nem lyó sokat beszélni, mer könnyen beleszáll a zember szájába a légy.

Vas András

Kemény György verses regénye a magyar kivándorlókról

MESSZE, tengerentuli Detroitban, él egy magyar költő, akinek szavára eddig is felfigyelt a dolgozó magyarság és akit mindinkább magának követelhet a magyar irodalom. Ez a magyar költő Kemény György, aki immár negyedszázad óta harcol magyar költők életutja sohasem volt mal, minden közönyösség dacára a szebb magyar jövődjéért. A magyar költők életutja sohasem volt rózsákkal telehintve és nehéz küzdelmek, buktató göröngyök várják a magyar kivándorlókat is odaát. Kemény Györgynek kijutott mind a kettőből egyszerre és látjuk, hogy huszonöt esztendő küzdelmei után szegényen, kincses dollárok nélkül, de mégis a legnagyobb kincsel: magyar hittel harsányan hirdeti azt, ugy, vagy talán még ékesebb szóval, amit első perctől fogva prédikált.

Legújabb könyve, terjedelem dolgában is a magyar irodalom egyik legnagyobb alkotása, "Vas András, egy magyar kivándorló élete-históriája" jelentős esemény a hazai irodalomban is. Bizonyítéka annak, hogy csak a test vándorol ki, a lélek, vágy és gondolat továbbra is itt él, a Hortobágyon, a Balaton mellett, aratás-kor és jégvihar idején. (Lám kishitűek! Mit keseregtek ország-szabduló szájaskodások miatt. Aki magyar volt, az magyar marad és fia, unokája is a mienk, ide tartozik még tengereken túlról is, nem hogy egy frissen mázolt sorompó másik oldaláról.)

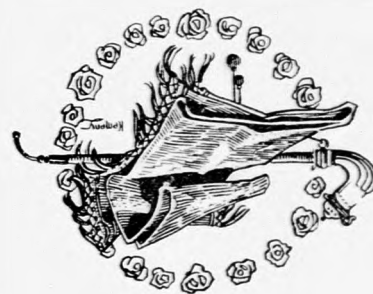
Vas András 12 énekéből egy szegény csikóslegény hánytatott sorsát ismerjük meg. Harcait idehaza a földesurával és odaát Amerikában az étellel. Sok-sok civódó, virtuskodó magyart látunk, de a végén igaz költői ihlettel győz a nemes, a megbántott igazság megbocsájt és nem pazarolta méltatlanra megbocsátó szeretetét. De ebben a szép mesében aztán benne van a magyar kivándorló keserves sorsa. Rózsaszínű álmokat szövögető, itthon, a munkától irtózó elvágyakozók olvas-

sátok el ezt a könyvet. Nemcsak azért, mert szép, hanem mert sokat tanulhattok belőle. Minden sora igaz, minden könnye fájó szívek tövéből fakad, mosolya lélekből jött.

Amerikai magyarok, kiknek keservét diszes kalárisba szedte, életét sokáig maradandó kőbe öntötte Kemény György, Gyuri bátyánk, az öreg Dongó, becsljétek meg őt és ne hagyjátok, hogy azt a tollat, amivel Vas Andrást írta, letegye a kezéből...

a. n. gy.

(A "Külföldi Magyar-ság"-ból.)

SZIVES TUDOMÁSUL

A "Vas András" című könyv kapható a következőknél:

Cleveland, O.: Bazsó András, 2773 E. 79 Street.

Connellsville, Pa.: Body Andrásnál.

Flint, Mich.: Babinesák Pálnál.

Trenton, N. J.: Oláh Mihály, 25 Adeline Street.

Youngstown, O.: Mihók Sándor, 601 Dollar Bank Bldg.

Columbus, O.: Kecán Sándorné, 1838 Washington Ave.

Perth Amboy, N. J.: Orvecz Imre, 720 Catherine St.

Barberton, O.: Gáspár István, 205 Rosse St.

Passaic, N. J.: Tóth Pál, 212 — 3rd Street.

Granite City, Ill.: Németh Ferenc, 1602 Poplar St.

St. Louis, Mo.: Szabados J., 2023 So. Broadway.

Fredericktown, Pa.: Szopó Ferencnél.

Tel.: Princeton 2584-R.

DR. MAJOROS JÁNOS
MAGYAR FOGORVOS

8820 Buckeye Road, Cleveland, O.
Rendelő órák: Hétköznap délelőtt 9-től este 8 óráig. — Vasárnap 2-5 óráig.

Potyafi Jóska

LEVELE

TISZTELT KEMÉNY UR!

Nem számítom ugyan magamat a dicsekedő emberek sorába, de ez egyszer lehetetlen el nem dicsekednem vele, hogy a réám váró munkát alaposan elvégeztem. A világosabb áttekinthetés kedvéért pontokba fogom foglalni eddigi munkásságom eredményeit. Tehát:

1-ször, személyemet jellemző szerénységgel bejelentem, hogy a több heti megfeszített, de hálistennek el nem vértett, fáradságot nem ismerő, önzetlen munkásságomnak sikerült a Dongó olvasó táborát lényegesen megnövelnem, amennyiben ma már nem husz ember sorakozik mögém, mint egy néhány héttel ezelőtt, amikor elhatároztam becses lapjának erőmet, velőmet felajánlani. De, hogy tisztán lássa, hová akarok kilyukadni, minden kertelés nélkül kimondom hát, hogy a Dongó harminc éves jubileumán szívvvel, lélekkel ünnepegni fog majd Perth Amboy magyarságának nagy része, akik e földön minden mást megvetve, lelkes örömmel jöttek a szalonok hold-sütötte báraitól a Dongó potyaolvasóinak táborába.

2-szor. Vas András vasmarkai már nem ismeretlenek az ujonnan jött véenceim között sem, mivel már ők is kezdet fogtak e vaserejű titánnal. Megbocsájt, de erre vonatkozólag kényszerítve vagyok egy kérdést intézni ön-höz: Honnan van az, hogy ezen új "potyázók" nem csak a Dongó egyes számait, de a Vas Andrást is oly hamar megtudták nevékhöz méltóan szerezni?

Nagyon kérem sürgős válaszát a fentebbi kérdésemre, mert attól tartok, hogy valamelyik a potyázásban le talál pipálni, ami pedig egész jövőendő ekzisztenciámat tönkre teheti, pedig nagy dolgok vannak készülöben s a sors előreláthatólag nagy szerepet szánt nekem benne.

Rajongó hive,

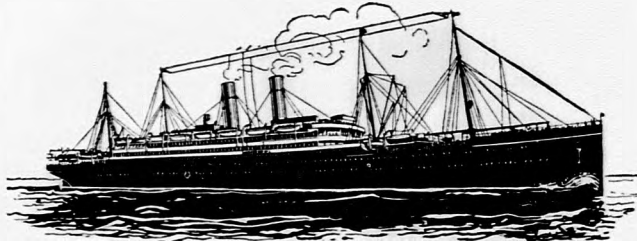
POTYAFI JÓSKA.

KERESZT

Ha a címzésnél keresztet lát a nevé mellett, gondoljon a stólára és küldje be a betegeket, mert "nem élhet a levegőből az ur jámbor Dongója."

H I R D E T M É N Y

THE Great Northern Steamship Co.

(Incorporated)
BOSTON, MASS.

Hirül adja, hogy most teszik meg az intézkedéseket havonkénti
\$110-os körutazásra Európába és vissza

Boston — Southampton

\$110

EGY UT 665

Csatlakozás

London, Liverpool és

Le Havre-ba

Boston — Gothenburg

\$138

EGY UT \$75

Csatlakozás

Christiania, Stockholm, Helsing-

fors, Danzig, Riga, Copenhagen.

**FENTI ARAK MAGUKBA FOGLALJÁK A VASUTI KÖLTSÉGET
AZ OLYAN ÉSZAKRA FEKVŐ PONTOKIG, MINT STOCKHOLM.**

A társaság körülbelül kétezer utasnak a szállítást tervezi havonként. Tegye meg intézkedéseit a mostani évadban való utazáshoz.
Az utasok életét

MINDIG-MELEG BIZTONSÁGI RUHÁK

védik, melyek megóvják őket az elmerüléstől és veszélytől.

Egy utazás oda és vissza, beleértve a hajón való ellátás összes költségeit, nem kerül többé egy odahaza való nyaralásnál. A Great Northern Steamship Company főtörekvése oda-irányul, hogy kielégítse az országban egyre növekvő igényt, egy olcsó, egyszersmind tökéletesen kényelmes és kellemes tengerentúli utazás iránt. Haladó szellemű üzletemberek szervezték ezt, kik felismerték a kivételes alkalmat, mely most az Európába való olcsó utazásban rejlik, az olyan intelligens emberek számára, akik meg-

akarják tekinteni Franciaország harctereit, Shakespeare hazáját, Skandináviát, az éjjeli nap országát, stb. Ez egy egyszeri alkalom az életben! Annak látszik de sokkal több annál. A társaság egy állandó szolgálatot akar megteremteni, mely egy osztályu alapon, mintája lesz a kitűnő tengeri utazásnak. Hogy ez szerény haszon mellett elérhető, már be lett bizonyítva és részletesebben is megvan magyarázva prospektusunkban. Nagyon érdekesnek fogja találni.

AZT IS MEGMUTATJUK ÖNNEK, HOGYAN LEHET RÉSZTULAJDONOSA EGY OLY VÁLLALKOZÁSNAK, MELYRŐL AZ UTÓBBI ÉVEKBEN SOKAT BESZÉLTÉK

Vágja ki és küldje be nevével és címével együtt.

A. WIKSTROM
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54.
Boston, Mass.

Kérek egy utazásra vonatkozó teljes felvilágosítást:

(Jelölje kereszttel) Egy ut oda-vissza)

Magyarországba
Angolországba
Franciaországba
Németországba
Svédországba
Norvégiaiba
Dániaiba
Finnországba
Balti országokba
Oroszországba
Név
Street vagy R.f.d.
Város v. helyiség
Allam

A. Wikstrom
Information Dept.
Edmunds Bldg., Suite 54
Boston, Mass.

Résztulajdonosa szeretnék lenni a Great Northern Steamship Company-nak.

Kérem küldjenek prospektust és teljes felvilágosítást.

Név
Város vagy helyiség
Street vagy R.f.d.
Allam

„Samu” kvittol

K. Nénik és Bácsik! Már akár-mennyit is gondolkozom, de úgy látom, hogy kvittolni kell az új-ságos biznisszel, mert mindig csak biztatják az embert, mint az egy-szeri cigány a lovát. A magyar bácsiknak mindig van valami kifogásuk: hol nem dolgoznak, hol meg sokat dolgoznak, egyszer karácsony van, máskor nagybójt, most hideg van, máskor igen meleg és ez mind kifogás arra, hogy ne küldjék be a betegeket.

Gyurka bátyámmal belefogtunk egy új üzletbe és pedig a fü-vágásba. A bátyám vágja a szomszédoknál a füvet, én pedig elő-munkás vagyok. Hát jól is megy az üzlet és maholnap talán egy kis lovat is vehetünk, mert arra szörnyen fáj a fogam. Egyébként pedig megvagyok, csak egy kis baj esett a napokban, merthogy a kertünkben van egy meggy-fa és hogy a madarak igen ették a meggyet, hát le akartam szedni előlük. Nem kérdeztem senkit, csak felmáztam a fára és hogy egy kicsit lepottyantam, hát vé-gigszakadt rajtam a nadrág. Ez se tetszett a familiának és megint

csak én huztam a rövidebbet. Már úgy látom, hogy az én familiám is olyan, mint az amerikai ma-gyarság, nem lehet eltalálni a kedvét.

Hát tehetek én arról, ha elszaka-d a nadrág?!

A szerelem elmegy

Az utcasarki villanyórán megfigyeltem, hogy a nagymutató udvarol a kismutatónak. A nap minden órájában találkoztak és ilyenkor a nagy-mutató szerelmesen tapadt a nőre. Aztán pár pillanat múlva továsietett. Hivta a kötelesség. Ilyenkor a kiesi megpróbált utána menni, de sose érte utól. Megfigyeltem, hogy rendszeren dél-ben találkoztak a tizenkettes szám felett, aztán elváltak és hatvanöt perc múlva újra összejöttek az egyes szá-mon. Látszott, hogy meg van beszélve a randevu, mert a nagymutató min-dig pernyi pontossággal érkezett. Egyszer azt vettem észre, hogy a nagymutató szerelme fokozódott. Nem várta be a hatvanöt percet, hanem meggyorsította a lépteit és minden félórán találkozott kiesi párjával.

— A kutyafáját neki, megint siet ez a vacak óra — káromkodott egy villamoskalauz, amint arra vágatott a 33-as kocsival. De a szerelmesek-hez nem értek fel ezek a profán sza-vak. Ők siettek, mert gyorsabban ke-tyegett a szívük és nem törődtek a járókelők megjegyzéseivel. Megtörtént hogy egy drapkosztümös, pubigalléros urnő az óra alatt találkozott lovagjával, aki bőrberihuhát és nyilas haris-nyát viselt. Órát nem viselt ez a gent-leman, mert azt tartotta, hogy uriem-ber nyáron a megóvóban tartja az óráját. A szerelmes nagymutató sok kellemetlen percet szerzett a publi-gallérosnak meg a nyilasharisnyás-nak. Mikor megjött a férfi izgatot-tan, vörös rózsával a gomblyukában, a mutatók már azt jelentették, hogy a randevu ideje régen elmúlt.

— Elaludtam, — mondta a bőrberihuhás és tovább ment. Nem látta, hogy a pubigalléros öt perc múlva megér-kezett a hatos villamossal és rémül-ten csapta össze a kezét, hogy mi-lyen későre jár az idő.

— Nem győzött bevárni a drága, — rebegte.

A nagymutató pedig önző volt, mint minden szerelmes és tovább loholt a kismutató karesu bokája után, nem törődve, hogy a sietéssel milyen kö-teléseket tép széjjel.

De egyszer csak nézeteltérés támadt közöttük. Ez éppen a kilences szám előtt történt. Háromnegyed kilenkor. A nagymutató bosszusan ugrott to-vább és elhatározta, hogy hidegen fog viselkedni a nővel szemben. Ez férfias is, hatásos is. Ezután csak két óránként mutatkozott, hadd bosszan-kodjon a nő. A kismutató nem tulsá-gosan törődött a mellőzéssel, de a vil-lamos kalauz úgy káromkodott, mint egy kocsivezető.

— A ’stenit most meg mán késik! Hogy a ménkü csapjon belé!

A nagymutatót bántotta a párjának a hidegsége és elhatározta, hogy sza-kitani fog. Az ötös és hatos között találkoztak. Heves szemrehányásokat tett a nőnek. Aztán rikordidő alatt futott a 12-es számig és ot megállott.

— Jusst se megyek tovább, — mon-dta. — Engem ugyan várhatsz ott a hatos és a hetes között.

De a kismutató nem mozdult. Nem akarta, hogy azt higgyék, hogy ő fut a férfi után. Ott maradt a hatoson, mozdulatlan.

Délfelé arra jött a kalauz. Kiván-csian tekintett ki az óra felé, mert két óráig volt csak szolgálatban és szeret-te volna pontosan megigazítani a zseb-óráját. A mutatók 180 fokos szögben szerelmük megszűnését mutatták.

— Hogy az a jóságos...! — imá-dkozott a villamoskalauz és számos ma-gyar indulatszót küldött a mutatók felé. Bárdolatlan, paraszti lélek volt ez az ember, aki nem értette meg, hogy két szerelmes között néha halálos ellentétek merülnek fel.

(stella.)

HONFITARS!

A rendőrség vallató szobájában kell-jen izzadnod, ha potyán olvasod a Dongót.

HALÁL ELLEN

NINCS ORVOSSÁG — MONDJA A RÉGI PÉLDABESZÉD.

Amelyik clevelandi magyar háznál a Halál kopogtatott, jusson eszükbe

The Jakab Co.

magyar temetésrendező és balzsamozó intézete, amely a legjobban berendezett a városban.

Betegszállító kocsik állanak ren-delkezésre. — Lakodalmakra és ke-resztelőkre a legjobb gépkocsikat tartja.

8923 BUCKEYE ROAD,

CLEVELAND, OHIO.

— MINDKÉT TELEFON. —

DONGÓ

Megjelenik havonta kétszer
Szerkesztő: KEMÉNY GYÖRGY
Rajzoló: KEMÉNY JÁNOS

ELŐFIZETÉSI AR:

Amerikában egy évre.....	\$3.00
4 hónapra	\$1.00
8 hónapra	\$2.00
Magyarországra egy évre.....	\$3.50

A DONGÓ CIME:
1060—25th Street, Detroit, Mich.

DONGÓ

HUNGARIAN COMIC PAPER
PUBLISHED SEMI-MONTHLY
Editor: GEORGE KEMENY

Entered as second-class matter July 15th, 1916 at the Post Office at Detroit, Mich., under the Act, of March 3, 1897.

Vigyázó János

BUDAPESTI lapokban olvassuk a következőket:

“Az Otthon Írók és Hírlapírók Köre J. S. Kaufman hírlapíró, a New York Globe munkatársa, utján amerikai íróktól és hírlapíróktól körülbelül egymillió magyar koronának megfelelő dollárt kapott. Az adományozók azt az óhajukat fejezték ki, hogy az Otthon Kör elnöksége ezt az összeget mint az “Amerikai írók és ujságírók díját” husz, az utóbbi időben megjelent regény, novella vagy verskö-

tet szerzőjének ítélje oda. Nagyon jó volna, ha az amerikai magyarság is minél többször gondolna az otthon nélküli iróinkra”.

Rövid egymásutánban ez a második amerikai adomány, amely a magyarországi írók és ujságírók felsegítését célozza. Cserna Endre, a Szabadság főszerkesztője, a minapában tíz millió koronát adott a magyarországi írók és hírlapírók segélyezésére. Elismerés illeti az adakozókat, mert a szó szoros értelmében lerongyosodott magyar íróknak és ujságíróknak nagy-nagy szükségük van az idegenből jövő támogatásra, mert hiszen a magyar társadalom nem tudja támogatni a magyar írást és magyar ujságírást.

Nemrégiben szót emeltem a magyar irodalom támogatása érdekében és az amerikai magyarokhoz, az amerikai magyar közintézményekhez apelláltam. Ha amerikai írók és hírlapírók emberséges dolognak tartják azt, hogy tőlük telhetőleg támogassák a magyar írókat és ujságírókat, akkor százszorta nagyobb kötelessége ez az amerikai magyarságnak, amely sok-sok szellemi élvezetet merített a magyar írásokból.

Valósággal özönlenek a bevándorlók Amerikába. A kapuk megnyitása óta az első hónapban betelt a külföldi kvóták egy ötöde s egy-két hónap alatt betelik a legtöbb nemzet kvótája és az Amerikába vágyó tízezreknek egy újabb esztendeig kell arra várniok, hogy ide juthassanak. Mert az odaát levő emberek nagy

része szentül azt hiszi, hogy itt van az igazi Eldorádó, míg az itt levők egyrésze sehogy sincs megalégedve a helyzetével. Jó lenne talán úgy csinálni a dolgot, hogy az itt elégedetlenkedőket ki kellene cserélni azokkal, akik ide vágnak.

Az amerikai magyarság egyébként jól mulat. Nyakra-főre tartódnak a piknik, bankettek és jubileumok. Ezekben merül ki az amerikai magyarság tevékenysége. Nagyobb megmozdulásra se kedvünk, se időnk nincs. Legutóbb Connecticut államban az amerikai magyar polgárok jöttek össze és megalapították a “Polgárok kör”-ét. Reméljük a legjobbat, vagyis azt, hogy ez az egyesület nemcsak maga boldogul, hanem példájával serkenteni fog másokat is a tömörülésre.

MÜKEDVELŐK FIGYELMÉBE.

Somlay Károly budapesti író, — akinek nevét az amerikai magyar lapok olvasói is ismerik — három darab egyfelvonásos vígjátékot és ugyancsak három darab egyfelvonásos bohózatot írt, amelyeket a most zárult színházi szezonban adtak elő a budapesti kabarék. A darabok címei: **A peches ember, Ködkirályfi, A trombitás, Cseréljünk asszonyt! A pataki diák s A hétszeretős ember.** Mivel a zamatos vídamságuk mellett is szolid, népies kis darabokban csak három-négy férfi és nő szerep van és kevés színpadi kelléket igényelnek: kiválóan alkalmasak műkedvelők számára is. Az eredeti népdalok hangjegyeivel felszerelt kéziratokat az előadási joggal együtt darabonként 3 (három) dollárért a szerzőnél (**Budapest, IV., Bástya-utca 33. sz.**) lehet megkapni.

Fohászok a Kurián

Két esztendővel ezelőtt egy vasmegeyi kisbirtokos szerződést kötött egy ismert nevű pesti terménykereskedővel, hogy ekkorig és ekkorig félvagón rozst leszállít a cégnek.

A szállítás a kitűzött időre nem történt meg. Erre a kereskedő pört akasztott a gazda nyakába.

Elsőfokon a szombathelyi törvényszék folytatta le a teljesítési pört. Ítéletében elutasította a keresetével a kereskedőt. A győri ítélőtábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét azzal az indoklással egyetemben, hogy az alperes gazda helyesen, jogosan cselekedett.

A kereskedő nem hagyta annyiban a gazda győzedelmét. Megappellálta az ítéletet a Kuriához, ahol a napokban került sor az ügy tárgyalására. A Kuriá megváltoztatta a törvényszék és a tábla ítéletét, kimondván, hogy a gazda helytelenül és jogtalanul cselekedett.

Amikor a tanácselnök befejezte az ítéletolvasást — amely bizony jó pár ezer korona költség megfizetésére is elmarasztalta a gazdát — a gazda fölemelkedett a támlás, bőrös alperesi székéről.

— Méltóságos uram, szót instálnék!
— Itt nincs több beszéd, se fellebbezés, se semmi. Itt már a végérvényes ítéleté az utolsó szó, — ültette le a gazdát az elnök.

A tanácsurak le is vonultak a tudós díszes pódiumról. Alighogy becsukódott mögöttük a nagy zöldpárnás ajtó, gazd' uram az ügyvédjére bólintott, azután a felperes fiskálisát mérte végig s azzal patkós, kopogós eszímájával tempósan odalépett a birói emelvény elé.

— Főlséges uram! Fohászokodott föl az asztal fölé szögezett aranyrámás képhez. (Ferenc Józsefet ábrázolja a kép skarlátpiros, aranyos huszáruhában.)

— Én eceerü parasztember vagyok. Még iskolám is csak kettő van. De... Hát nem elég nekem, ha annyi eszem van, mint a naecságos törvényszéki uraknak, meg a méltóságos táblabiró uraknak? Mán mér' kellene nekem olyan okosnak lenni, mint a nagyméltóságos kiráji Kuriának!

(b. á.)

Robotosok

IRTA: FALU TAMÁS

Mi dolgozunk és fáradunk.

Mi apadunk és áradunk.

Gondjai, vággyal és tettel.

Reggel

Már régen öregek vagyunk.

Napos dombokon pihenünk,

Szívünkön dalt is kiverünk.

S hagyjuk a munkát félben.

Délben

A bánat együtt zeng velünk.

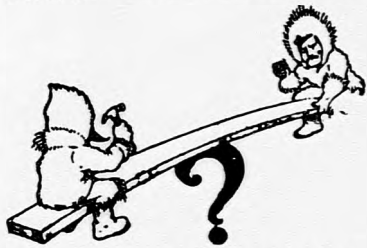
Hazamegyünk a dombon át

És szíven szur tar lombon át

Kedves sírok keresztje.

Este

Könnyünk már nem visszük tovább.

HÁTRALÉKOSOK

Igaz ugyan, hogy kutya meleg van, de azért a Dongó nem élhet meg sem a kutyából, sem a melegből. Nem kell azért kutyába se venni a biztatásokat meg a kereszteléseket, mert a kutyálkodásnak meg a keresztelésnek is van határa. Az öreg Dongó személyesen nem mehet mindenkihez, hogy kipróbálja a betegeket. Jó lesz azért a betegeket csak úgy emberségesen bekiűdeni.

BETEGLATOGATÓKAT

keresünk minden olyan magyarultka helyen, ahol eddig nincs a Dongónak képviselője. Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

W. H. SCHWARTZ Első magyar ügyvéd és hiteltörvénygyűjtő
Ohio Államban, 512 Society for Savings épületében, Cleveland, O.
Telefon: Cuhahoga Central 3350-K.
Bell Main 5720.

Dr. FARKAS GÉZA

5000 DOLLÁR BIZTOSÍTÉK AZ ÁLLAMNÁL

Magyarországi és itteni peres ügyek gyors és pontos elintézése. Pénzküldés, jogi tanács és hajójegy.

FORDULJON HOZZÁM BIZALOMMAL.
1938 Genesee Street, Toledo, Ohio.

MAGYAR

TEMETKEZÉSI

VÁLLALAT

ÉS KOPORSÓ RAKTÁR

Temetéseket elvállal a legfényesebbtől a legegyszerűbbig a legjutányosabban

BICZÓ FERENC

8027 W. Jefferson Ave.

DETROIT, MICH.

Telefon: CEDAR 175

TESVIR, AMERIKÁS MAGYAR TESVIR.

ha tudni akarod mi az ecetágy, vagy hány kita egy fű, akkor hozasd ki az ó-hazából Bugyi Sándor híres nevezetes debreceni tajtigás meg oszt virtigli pógár kipes világlapját, a vidám, humoros

BUGYI UJSÁGOT.

Az ára disztómód ócsó, 52 füzet csak egy egissiges dollár postaköcsiggel együtt.

De ha ezenkívül is jót akarsz magadnak meg oszt becses esanádodnak, akkor meg ne sajnáld kérni

Bugyi Sándor mókás tréfás könyvét, a

CSINTALAN HISTÓRIÁKAT.

A vastag kötet ára 2 dollár (mán hogy ez is csak egissiges legyik.) A pizek ajánlott levélbe küldendők erre a címre:

Debreceni Hirlap ujságvállalat

Csapó ucca 10

Hungary.

DEBRECEN.

“Nemzeti ajándék”

KEMÉNY GYÖRGY-nek

Kartársai országos mozgalmat indítanak azért, hogy Vas András című költői elbeszélését minden amerikai magyar megszerezze. — Ez lesz az amerikai magyarság nemzeti ajándéka a jubiláló költőnek.

Kemény György ujságíró, a Dongó szerkesztője és több magyar verseskönyv írója, huszonöt éves jubileumát üli ebben az évben. Ennyi ideje, hogy tollat fogat Amerikában. A régi gárda sokat tapasztalt és még többet szenvedett pionírjai közül való, akik nemjárt prérikon vágta utat a magyar kulturának.

Negyedszázados kulturmunka estéje ez a jubileum. Ráeszmélés arra, hogy a nap lefelé száll, ideje volna megpihenni. De hol? Az ujságos ember tanya nélkül való, faluzó énekes. Bokor a háza, árok az ágya.

Kemény Györgyöt is uton találja az este. Szíve magzatával. Vas Andrással kelt utra. A magyar vándormadarak énekével országol esti pihenőért és bekopogtat minden magyar portán.

Ki ne fogadná szívvel!!

A jubiláris estén arra vállalkoztak Kemény György kartársai, hogy előkészítik az öreg énekes utját. Levelet irnak minden amerikai magyarhoz lapjaik utján, hogy fogadják tárt ajtókkal Vas Andrást és tegyék lehetővé, hogy Kemény György a huszonöt éves szakadatlan munkája után tényleg megpihenhessen.

Ime a kartársak levele:

AZ AMERIKAI MAGYARSÁGHOZ!

Kelt levelünk az 1923-ik év tavaszán, Amerika földjén és magyar nyelven szól mindazokhoz, akik magyarul gondolkoznak és beszélnek Amerika földjén.

Az amerikai magyarsághoz szólunk. Mi, akik mindannyian ennek a népnek a szolgálatára szenteltük életünket és örök szegénységet fogadtunk ezért.

Megemelt kalappal állunk a mi népünk elé, hogy tiszteletet adjunk minden magyarnak, aki a magyar betű szeretetében éli életét, mert ezeknek sokadalma tette lehetővé, hogy Amerikában a magyar betűvetésben munkálkodó kéz megöregedhetett.

Es tiszteletet adunk mindannyian együtt, a mi népünk színe előtt egy fáradt kartársunknak, aki negyedszázad óta szántogat szorgalommal, édes bizodalomban és szent szegénységben a magyar kulturélet végein, aki szívében és lelkében az amerikai magyarságé és akinek neve: Kemény György.

Mi, akik társai vagyunk, lelkes örömmel bizonyítjuk, hogy Kemény György huszonöt hosszú esztendő óta becsületben szolgálja az amerikai magyarságot és istenáldotta képességeivel mindenkor a mi javunkra cselekedett;

hogy Kemény György, aki hivatott munkása a magyar kulturának, Vas András című költői munkájával szobrot emelt az amerikai magyarságnak s ez oknál fogva

Kemény György rászolgált arra, hogy az ő kenyéradó gazdája, az amerikai magyarság, egy darab kalácsot szel-

jen számára a 25 éves szolgálat megbecsülésének ünnepi estéjén.

Megkeresünk tehát ezzel a levelünkkel minden Amerikában megtelepedett magyart, hogy Kemény György nevét szívébe fogadja s az ő legnagyobb költői művét, Vas Andrást, magának megszerezze és más magyarokkal megismertesse;

megkeresünk minden egyházat és együletet, társadalmi és kulturkört, hogy ezt elősegítse és

megkeresünk végül minden magyar ujságot, hogy az amerikai magyarsághoz szóló levelünket országszerte meg hirdesse.

Szenteljünk erre a munkára három teljes hónapot, a ránk következő júliust, augusztust és szeptembert. Szerezze meg ez idő alatt minden amerikai magyar ember Vas Andrást, a magyar vándormadarak énekét.

Legyen ez az amerikai magyarság ajándéka jubiláló költőjének, aki negyedszázados tevékenységét azzal koronázta meg, hogy hősköteményt irt az ő népről, a magyar vándormadarakról ékes magyar nyelven Amerikában. Ez a hőskötemény Vas András.

Es ezt a Vas Andrást ajánljuk minden amerikai magyar szeretetébe!

Vagyunk és maradunk továbbra az amerikai magyarság közéletének készséges munkásai:

Szabadság: Dr. Cserna Endre, Fonyó Aladár, Muzslay József, Reményi József, dr. Hoskó István, Linek Lajos, Linek István, Ladányi György, dr. Pálos Frigyes.

Amerikai Magyar Népszava: Berkó D. Géza, dr. Miklós Oszkár, dr. Szabó László, dr. Fodor Nándor, Fülöp Ilona, Székely Izsó, Gosztonyi Adám, Bartha József.

Akroni Magyar Hirlap: Tarnóczy Árpád.

Magyar Bányászlap: Himler Márton.

Magyar Hirlap (Detroit): Márk M. Béla.

Detroiti Magyar Ujság: Prattinger Ferenc.

Magyarok Vasárnapja: Riekert Ernő.

Magyar Hírnök (Lorain): dr. Pessenlehner Antal.

Buffaloi Híradó: Kosztin Mihály.

Amerikai Magyar Hirlap (Youngstown): Neményi Ernő.

Városi Élet (So. Bend): Hajdu Vendel.

St. Louis és Vidéke: Káldor Kálmán.

Johnstowni Híradó: Porzsolt Ernő.

Kath. Magyar Zászló: Kováts Kálmán.

“Bridgeport”: Csongrádi Kornél.

Reformátusok Lapja: Harsányi Sándor.

Magyar Ujság (New Brunswick): Fedák István.

“Függetlenség” (Trenton): Orosz Antal.

Testvériség: Roboz Hugó.

Jersey Híradó: Gerenday M.

Az én derék ujságíró kollégáim a fenti felhívást intézték az amerikai magyarsághoz. Köszönöm nekik ezt a barátságos jóindulatot és remélem, hogy az amerikai magyarság nem hagyja cserben azokat, akik érte dolgoznak. Bármiként forduljon a dolog, én mindenesetre nagy-nagy köszönettel tartozom derék kollégáimnak, akik nem sajnálták tőlem, a veterán ujságostól, a barátságos jóindulatot.

KEMÉNY GYÖRGY.

Veterán Pesta

régi amérikás és Zöldfülü Marci

MMARCINK, hát elmúlt már a főrgyuláj is osztég csak a pitnyikekre lehet már számítani, merhogy a konvencijók csak őszkor lesznek oszt addig, ha nem csurran, hát csöppen valami a pitnyikeken. Igaz ugyan, hogy Detrojítba kigyókkal mulattatik a bodik a misziszeket a pitnyiken, de hát a kigyóharapást ködmönlével szokták gyógyítani.

Gyűnnek már a grinórok oszt lyó dógod lesz Marcink, merhogy a zókontris bekecsed már igen kiment a formájából oszt hátha valamejjik grinórtul lehet maj kaparítani egy órajtos bekecsed, akibe el lehet menni a komencijókra. A Verhovajisták komenciója Picburgba lesz, nem tom mijér, mer a régi komencijó Himlervillét pikkolta ki Klevelandba. No, de ugyláccik, attul félték, hogy rájuk dül a nagy tipli.

Oszt most lyut eszembe, hogy a magyarok bányája már fizette a zosztalékot, hát biztosan hideg-lelést kaptak egypáran, akiknek igen a begyükbe vót a magyarok bányája oszt szerették vóna felrobbantani.

Mozogj no, Marcink, oszt néz-zünk át Kanadába, mer Detrojítba már ugy vigyázik a livert, hogy egy kis mérgest, vagy sert még csak hirbül se lehet látni. A vashid dülne rá a sok száraz fináncra.

Apró tréfák

A vidéki bérlő maga elé hivatja az intézőjét és ezt mondja neki:

— Nézze kérem, vágassa fel a fát valakivel, ami ott áll az udvarban. Keritsen elő egy favágót. Ha az illető zsidó, akkor fizetek neki 10,000 koronát, ha nem az, akkor elég lesz 8000 is...

Másnap az intéző jelentkezik és a háta mögött kullog egy alacsony feketezakállas emberke. Az intéző így mutatja be:

— Ő az kérem, akit kiszemeltem

— A favágó?

— Igen.

A bérlő végignézi és meglepődéssel látja rögtön, hogy a 10,000 koronásról van szó.

— Nos barátom, — fordul hozzá — hát mikor lát neki a munkának?

— A munkának? Miért a munkának?

— Hát a favágásnak...

— Boesánatot kérek, én nem akarom felválni a fát.

— Akkor mért jött ide?

— Tetszett mondani, ha zsidó vágja fel, akkor 10,000 koronát kap. Adok egy jó tanácsot. Fizessen ki nekem 2000 koronát, s a fát vágja fel egy nem zsidó ember. Hadd éljenek azok is...

Az író nyaralni hívta magához egy vidéki földbirtokos barátja.

— Gyere le hozzám a pusztára, ott jól élsz majd, eszel-iszol, legalább kipihenéd a pesti robot fáradoalmait.

A pusztán valóban jól élt az író az első napon és este a verendán vacsoráztak. Vacsora után kapott egy finom szivart és a házigazda elbucszott:

— Na én most megfürdöm, aztán megyek aludni.

— Én is indulok rögtön, — feleli az író — alig várom, hogy lefeküdhessen.

— Jó, jó, de valamit szeretnék kérni tőled.

— Paranesolj, kérek...

— Mialatt én fürdöm, irj gyorsan valamit. Nincs semmi olvasni valóm az ágyban...

Egy apa előkelő mulatóba vitte a fiát, aki most tette le az érettségét. Leültek a páholyban, diszkrétan kopogtatott a pineér és kérdezte, hogy milyen italt hozzon.

— Talán valami pezsgőt?

— Igen, pezsgőt, — feleli az apa.

— Mondjuk egy üveg Törleyt...

— Inkább franciát, apuskám, —

szól közbe a fiu. — Igyunk francia pezsgőt...

— De kérek, hevé gondolsz: francia pezsgőt igyunk mi, akik elvesztettük a háborút?...

— Mi? Boesáss meg, én nem vesztettem el. Bátran ihatom franciát. Te legfeljebb csak nézed...

Hírek "Pencelvánia"-ból

WINDBER környékén egy majner bodi nagyon csapta a szelet egy görli körül, vett is neki mindenfélét, végül már "otomobil" is vett a bodi, hogy annak rendje és módja szerint meg-rájdoltassa a görlit. Erősen várta a bodi az "otomobil" megérkezését és mikor végül megvölt a parádés kocsi, hát a bodi a görli lakása elé vitette és várta az estét, hogy kivihesse a görlit. Estefelé azután beült a görli a testvéreivel az "otomobil"-ba és a bodi elindította a gépet. Ment is a gép vagy tiz méternyt, de akkor meggondolta a dolgot és hátrafelé igyekezett. A bodi szörnyen biztatta a gépet s egyszer csak neki is ugrott ugy, hogy átrepült egy árkon s nekiment farral egy ház porcsának és elkezdte kinyomni a ház oldalát. Szerencsére oda került egy másik bodi, aki elzárta a gépet s így nem esett nagyobb baj, de a görlit egy templom bankóért se lehet azóta rájdra vinni.

Egy ánglius magyar bodi Windberben vőfénynek volt meghiva és még a bányában is tanulta a rigmust. Meg is tanulta alaposan és mikor a hivatásra került a sor, hát a bodi alaposan beszédett a holdvilágból és már az első háznál ugy megjárta, hogy a hivatató vers helyett a betlehe mes rigmust mondta el szépen. Erre azután a gazda odaszólt, hogy zöld farsangon nem szoktak betlehe met járni. Azóta nem szereti hallani a vőfény bodi a betlehe mes rigmus említését.

PÁLFI ISTVÁN

501 S. YALE ST., DETROIT, MICH.
A magy. róm. kath. templom közelében.

Kapható nála mindenféle dohány, szivar és cigaretta. — Imakönyvek, szobrok és olvasók. Mindenféle karácsonyi ajándék és finom cukrok.

APRÓ LEVELEK ANYÁMHOZ

OROSZORSZÁG 1917

I.

— Anyám, az anyák itten sirnak.
Ma este künn a kapuban álltam:
Öreg asszony jött, őszhaju, gyászban;
Az arca ráncos, könnymosta árkos.
Ugy hasonlított a te orcádhoz!
Megállt és nézett, csak nézett hosszan.
Könnye megindult dus patakokban.
Reszkető kézzel kezem után nyult,
A könnye ráhullt... a csókja ráhullt...
Belecsusztatott ötven kopeket...
Az ör elfordult... a földre nézett...
— Anyám, az anyák itten is sirnak.

II.

— Anyám, sok itt is az özvegyi gyász.
Ma délben künn a kapuban álltam:
Uriasszony jött csinos ruhában.
Dus aranyszóke és szomorú szép;
Szóke kis lányka fogta a kezét,
Aranyos, édes, angyali bájos.
Fehér cipellős, piros kabátos.
Ahogy előttem a mama halad.
A kis babuka csak visszamarad,
Megcírogatja ronszolt kezemet.
Valami apafélet emleget...
Mikor a mamája is visszafordul,
Ajkáról bánat mosolya csordul...
Ölbe kapja a babust a karja.
Beszalad gyorsan egy kapualjba;
Karján a gyermek, árva kis gyermek,
Ki tudja, talán könnyet is ejtett...
— Anám, sok itt is az özvegyi gyász.

III.

— Anyám szomorú itt a párta.
Este kitarja keblét a korzó,
Leánysereg jön üde, mosolygó,
Örömrre termett, gyönyörre termett
S nincsen udvarló oldaluk mellett...
Mosoly-rózsákkal felém dobálnak,
Arcul cirógat széle a sálnak.
De ez a mosoly nem nekem szól ám!—
Korzó-utáni magányos órán
Felsír a csöndje leányszobáknak,
Csatamezőre síhajok szállnak
És éjszaka oly nyugtalan az ágy...
Szívhölcsejében fel-felsír a vágy.
Vágycecsemő sir, sikolt, követel
És a völegény sose jöhet el:
Fekszik a sárban, fekszik a vérben
Valahol messze, bus csatatéren.
S reggelre mindig könnyes a párna...
— Anyám szomorú itt is a párta.

IV.

— Anyám, az árva itt is szomorú.
Jön egy kis fiu, iskolás, barna.
Mintha valamit szólni akarna,
Ugy veti rám a nagy, okos szemét.
Szívembe fájul e néma beszéd:
"Jól feleltem. A tanító néni
Gyakorlatomat igen dicséri.
Azt mondta, hogy én leszek az első,
Mikor a vizsga ideje eljő.
De nincsen kinek... de nincsen kinek...!"

Rámnéz és köszön szépen: "Jónapot!"
Megemeli a kis zöld kalapot,
Szeme szögletén megcsillan a könny...
Ez a kis fiu mindig erre jön...
— Anyám, az árva itt is szomorú.

V.

— Anyám, a nyomor itten is duskál.
Szomszédunk egy kis beteges asszony.
Csak azért él, hogy könnyet fakasszon
Résztevő ember gyenge szívébe,
Meg azután van két kicsikéje.
Két aranyszóke gyönyörű gyermek...
Mindakettő szép jövőre termett.
Most ülnek a nyomor asztalánál.
Apjuk elesett régen a Szánnál.
Zongora-tanár volt a jó ember.
Azóta hallgat, gyászol a hangszer
Sarokban árván, pókháló szötte.
Nincs, ki kalácsot csaljon belőle.
Az asszony beteg, vérszegény fehér.
A kicsiknek nincs egy darab kenyér,
És ahogy a nap nap után halad,
Fogy a szobából a butordarab:
Ma egy asztalka, holnap ágy s a szék...
Szívetfacsaró szomorú e kép!
Mi kibéreltük hát a zongorát
S a magyar nőtából él a kis család...
— Anyám, a nyomor itten is duskál.

VI.

— Anyám, fogy itt is, fogytán az ember.
Minap a rétre sétálni mentem.
Itt-ott az uton virágot szedtem:
Eszembe jutott a mi határunk
S elgondolkoztam, mi lehet nálunk...
Ahogy így mentem hazagondolva,
Szembe egy ló az ekét vonszolta,
Nem virgonc állat a gyeplű nem kell —
Eke szarvánál parányi ember,
Fekete szemű, szomorú, méla,
Éppen olyan mint a kicsi Béla.
Szegény bátyám hogy a sorba állott,
A mi kis Bélánk éppen így szántott. —
Felhő tornyosult borongós égre;
Parányi ember aggódva nézte.
Szántás végén a szekérhez állott
És átfogta a jámbor jószágot.
Majd erejét az ekéhez mérte.
De csak nem ugrott az a szekérre...
Rángatta erre, rángatta arra.
Sehogyse bírta gyenge két karja.
Pici kis szája sirásra görbült,
Könnye kicsordult, arcára gördült
És úgy nézett a fekete égre...
Mit érezhetett kicsi szívébe?
Felemeltem az ekeszerszámot.
Mosolygott... köszönt... lovára vágott...
Egy öreg ember messziről nézett.
Megcsillant könnye süppedt szemének...
— Anyám, fogy itt is, fogytán az ember.

VII.

Vérkönyvet sir már szerte az ég is.
Anyám, nem értem, miért hát még is...!

BALLA FERENC.

BUDAPESTI HUMOR

Góth Sándor a Vigaszínház társalgójában meséli a kollégáinak:

— Képzeljétek mi történt a házukban? Az ötödik emeleten lakik egy fotográfus, aki már régen gyanús volt a rendőrségnek, hogy bankjegyhamisító. Nyomoztak, nyomoztak az ügyben tegnap aztán megjelentek nála a detektívek és elszállították a bolondok házába...

— Talán a toloncházba? — veti közbe Szerémy Zoltán.

— Nem, ha mondom. A bolondok házába vitték.

— Érthetetlen. A bankjegyhamisítókat letartóztatják és vagy a főkapitányságra, vagy a toloncházba viszik őket. De a bolondok házába? Ezt még nem is hallottam.

— Már pedig így van. Mert ez a fotográfus osztrák százezresek hamisított...

Uj gazdagéknál ebédnél ülnek, amikor a szobalány bejelenti, hogy a masamód van itt, a kalapostól.

— Jöjjön be — szól a háziasszony. A masamód beállit, alig látszik ki a kalapskatulyák közül.

— Mi az, hat kalapot rendeltél egyszerre, — méltatlankodik a férj — hát egészen elvesztetted a fejedet?...

Vera négyesztendős, most jött a nagymamához Pestre és első napon mingyárt nekirontott a cseresnyével telt kosárnak.

De nagymama szigorúan rászólt Verára:

— Vigyázz Vera, hozzá ne nyulj, nem szabad piszkosan enni a cseresnyét...

Nagymamának aztán dolga akadt a konyhában, s mire visszajött, Vera

már két marokkal tömte szájába a friss, ropogós gyümölcsöt.

— Nem mondtam hogy nem szabad hozzányulni piszkosan!...

— Nagymama kérem, én megmosdottam, — felelte a kislány és büszkén folytatta az evést.

Két lipótvárosi hölgy találkozik a Hangliban. Egy darabig mindenfélről beszélgetnek, majd megkérdi az egyik: — Hallottad, kérlek, hogy az uram inzovens lett?

— Nagyszerű!... Gratulálok!... — örvendezik a másik. — Ugy-e az több, mint kormányfőtanácsos?...

Vasuton történt, Budapest és Bécs között. Egy kupéban ketten utaznak: a generális és a pesti nagykereskedő. Természetes, hogy az ismerkedés első negyedórájában már politikáról beszélgetnek.

— Beszélhetnek, amit akarnak, — mondja a generális — a háborúnak, a forradalomnak és a kommunizmusnak mégis csak a zsidók az okozói.

— No nem egészen, — feleli a kereskedő — nemcsak ők, hanem a zsidók meg a biciklisták.

— Miért a biciklisták? — kérdi a generális.

— Miért a zsidók?... — válaszolja a másik a világ legtermészetesebb hangján.

A villamos zsufova van és az egyik padon szorong egy kopottas asszony; az ölében 8—10 éves fiúcskát cipei. A kalauz hozzálép:

— Jegyet tessék, kérem! Akinek még nincs jegye!

Az asszony átad egy ezerkoronást és mondja:

— Átszállót kérek.

A kalauz pedig rászól:

— Nines apróbb?

Mire felel az asszony a méltatlankodás hangján:

— Mán hogyne volna, kérem, mikor hat közül ez csak a harmadik...

MAGYAROM!

A japán császár halála esetén neked kelljen felvágnod a hasadat, ha elnézed a más Dongóját.

D. B. STONE

MAGYARUL BESZÉLŐ ANGOL ÜGYVÉD

822 Leader-News Building, Cleveland, O.
A Superior és East 6-ik utcák sarkán.
Telefon: Main 7090 és Central 1383.

PETRÁS LAJOS

ügyvéd, városi tanácsos.

Irodái:
1039 GUARDIAN BUILDING
8915 BUCKEYE ROAD
Telefon: Main 2327. — Central 710.
Lakás telefon: Princeton 2408-W.

PÉCSI JÁNOS

HUS- ÉS FÜSZER-ÜZLETÉBEN

mindig friss hus és fűszer áru vásárolható.
543 S. YALE STREET
Phone Cedar 2156

WEISS MÓR

HAZAI ÓRÁS és ÉKSZERÉSZ
THE JEWELER

7902 West Jefferson Avenue,
Detroit, Mich.
ELAD NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Schwartz B.

2825 EAST 79TH STREET,
CLEVELAND, OHIO.

Hajójegyek minden vonalra.
Pénzküldés a világ minden részébe.

JOGI TANÁCS ÉS KÖZJEGYZŐI
ÜGYEK ELINTÉZÉSE.

Szót kérek!

MAGYARORSZÁGRÓL sűrűn kapom az elismerő és biztató leveleket. A magyar irodalom legnagyobbjai szólnak elismeréssel arról a könyvről, amit az amerikai magyaroknak és az amerikai magyarokért irtam elsősorban. Legutóbb Rákosi Jenő, a magyar újságírás atyamestere keresett meg a következő levéllel:

TISZTELT URAM!

Nagyon későn kap tőlem köszönő levelet azért a kedvességért, hogy VAS ANDRÁS című művét nekem megküldötte. Ezért bocsánatot kérek Öntől. Mentségem az, hogy mindennapi rendszeres dolgom mellett igen el vagyok halmozva könyvekkel, kéziratokkal, melyeket el se olvashatok mind egy kis sé járadt szememmel, de azért kénytelen vagyok sokat olvasni. Ugy csinálom, hogy mindeniket megköstölöm s addig kanalazom, a meddig izlik.

Vas Andrást nagy élvezettel kanalaztam végig s szívből gratulálok Önnek hozzá. Igen szép, költőileg becses, olvasásra kedves munka. Kedves és tanulságos is. Szeretném tudni, az amerikai magyarok közt milyen fogadtatása volt.

Még egyszer köszönöm szíves figyelmét. Kötő tisztelettel és baráti üdvözléssel híve

RÁKOSI JENŐ.

Köszönettel tartozom Rákosi Jenőnek, hogy öreg ember léttére is elolvasta Vas Andrást s örömemre szolgál, hogy "nagy élvezettel kanalazta végig". Azt szeretné tudni Rákosi Jenő, hogy milyen fogadtatása volt Vas Andrásnak az amerikai magyarok között. Erre a kérdésre nem akarok válaszolni, mert újságos kenyereseim éppen most indítottak meg egy mozgalmat, amelynek célja a Vas András elterjesztése az amerikai magyarok között. Majd ha vége lesz ennek a kampánynak, akkor nyilvánosan felelek Rákosi Jenő kérdésére.

Remélem, hogy a válasz kedvező lesz és az amerikai magyarság tettekkel bizonyítja, hogy érdemes érte dolgozni.

KEMÉNY GYÖRGY.

FELTÁMADÁS

Gyönyörű irredenta versgyűjtemény. Most jelent meg.
Szerzője: **TÉREY SÁNDOR**

Az ára 2 dollár,
mely ajánlott levélben küldendő e címre:
Debreceni Hirlap ujságvállalat
Csapó utca 10. szám.
(Hungary) Debreczen.

Jóraláló magyarok

Ujabbán a következő jóraláló magyarok szereztek előfizetőket a Dongónak:

Bazsó András Cleveland; Soltész József Detroit; Karikás Kálmán Avella; Németh Ferenc Granite City; Horváth András Toledo; Czako István Greensboro; Dravetz József Allentown; Agócs József Roebing; Soltész József Detroit; Marosi György Keiser; Nagy Miklós Whitmans; Mihók Sándor Youngstown; Fodor K. József Aurora; Szabad Ferenc Seranton.

Fogadják mindnyájan a Dongó köszönetét.

FÖLDIKÉM!

Jó lesz kivágni azokat a betegeket, mert türelemmel nem lehet elintézni a Dongó számláit.

MEGBIZHATÓ

derék magyar embereket keresünk a Dongó beteglátogatására olyan helyeken, ahol eddig nincs beteglátogatónk. — Köszönettel vesszük a jelentkezéseket.

MIÉRT HALOGATJA HÁZÁNAK RENDBE HOZÁSÁT?

Nem tudja hogy minden idejében jó! Tehát lásson hozzá és fesse be otthonát a **GEGUS TESTVÉREK-nél vásárolt FRAZER STANDARD. FESTÉKKEL**, amely egyike a legtartósabbaknak. Igen jól takar és színek meglepően jók.

GALLONJA CSAK \$3.75

Festésre legalkalmasabb idő most, míg nincs nagy meleg.

Azonfelül mindenféle festőkellékek, ablaküvegek, épületvasalások, mindenféle legjobb minőségű szerszámok, konyhai edények, öntöző gummicsővek, drótajtók és ablakok, tetőpapír, stb. stb.

GEGUS TESTVÉREK

egyedüli magyar vas- és festékkereséde Michigan államban

8130 West Jefferson Avenue,
DETROIT, MICH.

BALKÁNYI

FÉNYKÉPÉSZETI
MÜTERME

8014 W. Jefferson Avenue
DETROIT, MICHIGAN
Telefon: Cedar 3112

TALÁNY

MI EZ?

de **S** 6-h
Cse **BÁ**

A megfejtés díja: egy szép könyv.
A megfejtés beküldésének határideje: 1923 augusztus 2.

A június 15-iki számban közölt talány megfejtése:

Felfordult világ

Helyes megfejtést küldtek be a következők:

Takács Pál, Zserai Katie, Belenszky Péter, Szopó Ferenc, Nagy K., Kovács József, Smith János.

A jutalmul kitűzött könyvet **Smith János** (New York) nyerte meg.

Mit irnak az előfizetők

Itt küldöm az egy évi előfizetést, vagyis 3 betéget, azonkívül a diszkótésű Vas Andrásért 5 dollárt, mert én sem akarok elmaradni a többiétől.

Burgettstown, Pa. **Széles József.**

A négy darab "Vas András" megkaptam és el is olvastam a művet. Sajnálatomnak adok kifejezést, hogy mi amerikai magyarok nem pártoljuk az irodalmat és közönyösek vagyunk a kultúrával szemben. A "Vas András" pedig ugyancsak megérdemelné a pártolást. Én ismerem az amerikai írók műveinek egy részét, azonkívül a magyarországi költőket is olvastam, de a "Vas András" csak nagyon kevés hasonlítható.

Greensboro, Pa. **Czakó István.**

Édes Samuka: Én egy magyar néni vagyok, aki nemrég jöttem ide Amerikába és pedig Canadába. Kezembe került a Dongó és a kis Samu kedves alakja rögtön magára vonta figyelmemet. Igen ám, de olvasom, hogy a kis Samu nem szeret iskolába menni, már pedig a magyar gyerekeknek meg

Aschenbrenner J. László.

kell tanulni az írást-olvasást, mert okos magyarokra van szükség manapság. Reméljük, hogy személyesen is megismerjük a kis Samut, mert Horváth bácsi meghívta ide ürge-vadászatra.

Roan Mine, Canada.

Horváth néni.

Detroiti dolgok

Alaposan beszédett a holdvilágból egy atyafi és hatalmasan cifrázta a lépést. Egyik ház előtt megállt és ugyancsak támasztotta a "fensz"-et. A ház misziszze csunyán leszidta az atyafit, akiből erre így tört ki a méltatlankodás: "Hallja, miszisz, rám ne kiabáljon úgy, mert én öreg amerikai vagyok". A miszisznek se kellett több, s ugyancsak odavágta: "Hát nem szégyelli magát, hogy öreg amerikai léte mire még haza se talál."

*

Az egyik bodi ugyancsak emlegeti, hogy ameddig a mckeesporti görli a báránylegelön legelt, a detroitai bodik közül sokan meg a bárnál legelnek.

*

Ruhát varrt az egyik detroitai miszisz és jól is sikerült a munka azzal a csekély hibával, hogy a kötényt a szoknya hátsó részére varrta.

A tulajdonos öregsége miatt eladó egy jól berendezett 80 akeros farm, melyből van 60 aker szép fekvésű és mindent megtermő szántóföld, a többi erdő és legelő. Az épületek egy jókarban levő 8 szobás ház köpincével, nagy istálló és szénás pajta, az istálló padlója le van cementezve, elfér benne 20 darab marha, szájló, magtár, kocsiszín, sertés-ól, baromfiház, fa félszer, szép gyümölcsös, finom pumpáskut, amelyben a lehető leg-egészségesebb ivóvíz van. Mindenféle gazdasági gépek és szerszámok, egy pár ló, 6 darab fejős tehén, 3 darab növendékmarha, 4 darab sertés, sok szárnyas baromfi. Ára az összes terméssel együtt \$5500.00, fele készpénz kell, a többi tetszés szerint törleszthető 3tős kamattal. Ezen birtok csak egy óra járás gyalog két kis várostól, jó, kövezett út mellett. Az épületek be vannak biztosítva 4500.00 dollárra, az iskola a farmon van; a cukor répat is nagyban termelik nálunk, itt van közel hozzánk egy nagy cukorgyár, több mint 50 megelégedett magyar farmer gazdálkodik itt a szomszédságban. Nagyon jó piacunk van itt helyben mindenféle termésre és állatokra. Van nálunk 5 tejcsernok, nagy villany malom, egy tucat stór, 2 drugstor, 3 deszkagyár, kannázó telep, 2 nagy autógarázs, felsőbb iskola, 2 bank, 2 mozi-színház, templomok vannak mindenféle vallásuak számára. 20 mérföldre vannak Menominee, Michigan, és Marinette, Wisconsin, nagyvárosok. A 15-ös számú konkrét út jön Chicago és Milwaukee-től egészen idáig. Vétel esetén vonatkozólag el lesz engedve a farm árából és a vonatkozólag felét akkor is megfizetem, ha a vevőnek valami okból nem tetszene meg a farm és nem venné meg. Bővebbet **John Major**, P. O. Box 1, Stephenson, Mich.

A Dongó postája

P. J. Köszönettel vettük és kidongjuk.

L. B. Ebből is lesz valami, a betegekért köszönet.

Sz. J. Szives figyelmeztetését megisziveltük, de bizonyos határig tehetetlenek vagyunk, mert mindent még az öreg Dongó se tehet meg.

G. H. Faragunk belőle valamit.

D. J. A betegekért és jókívánságért köszönet. A tréfát kidongjuk.

C. J. Nagyon derék dolog, hogy bár nem előfizetünk, mégis szerzett betegeket a Dongónak.

Kiváncsi. A "Feltámadás" című könyvet Térey Sándor, a Debreczeni Hírlap munkatársa írta, aki olyan szépen emlékezett meg a "Vas András"-ról.

Sz. J. A 8 betegért köszönet, a "Vas András" diszkótésű példányát elküldtük címére.

Több dolgról máskor szólunk.

LORAINIAK FIGYELMÉBE

Lorainban **SIMON ANDRÁS** jóilmert honfitársunk volt szives elvállalni a Dongó képviselőt. Ajánljuk őt az ottani magyarok jóindulatába.

DR. L. H. HERBERT

volt ezredorvos

8005 W. JEFFERSON AVENUE,
Detroit, Mich.

SZÁRAZ SZALONOS

SZÜCS FERENC ÉS ALEX MIKLÓS
biztosítanak arról minden clevelandi magyart, hogy náluk tökéletes a szárazság.
8510 Buckley Road, Cleveland, O.

MAGYAR KUGLIZÓ

A McKeesport-i és környéki magyarok kedvük szerint kigolyóztatják magukat
URBÁN JÓZSEF
hatalmas kuglizójában, amelyben hét pálya van.
516 Walnut St., McKeesport, Pa.

Magyarokhoz szól

“Vas András”

GYÖNYÖRÜSÉGES HISTÓRIÁJA, AMIT
PATTOGÓ RIGMUSOKBA SZEDETT

Kemény György

A kivándorlásról, az amerikai magyarokról irt mű-
vészi kiállítású könyv ára:

Csinos kötésben 2 dollár

Remek diszkötésben, a szerző sajátkezü
aláírásával 5 dollár

Rendelje meg ezt a nagy művet, amelynél érdeke-
sebbet még nem olvasott. A rendelést küldje erre
a címre:

D o n g ó

1060-25th STREET,

DETROIT, MICH.